

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 446/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., P., zastúpenej advokátkou JUDr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky Všeobecne záväzným nariadením mesta B. č. 9/2011 o verejnom poriadku na území mesta B. zo 4. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., **o d m i e t a** z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) Všeobecne záväzným nariadením mesta B. č. 9/2011 zo 4. júla 2012 o verejnom poriadku na území mesta B. (ďalej aj „napadnuté VZN“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy okrem iného uviedla, že je vlastníčkou viacerých nehnuteľností v katastrálnom území B. zapísaných na LV č...

Ďalej sťažovateľka poukázala na to, že ako vlastníčka predmetných nehnuteľností riadne a včas platí *„mestu ako správcovi dane v zmysle Zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady daň z nehnuteľností“*. Odvolávajúc sa na § 6 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, podľa ktorého *„obec môže vo veciach územnej samosprávy vydávať nariadenia; nariadenie nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom“*, cituje sťažovateľka § 6 napadnutého VZN *„Čistenie chodníkov a miestnych komunikácií“*. Podľa označeného ustanovenia napadnutého VZN platí, že:

„1. Každý, kto svojou činnosťou spôsobí znečistenie alebo poškodenie verejného priestranstva, je povinný ho na vlastné náklady bezodkladne odstrániť, resp. vykonať nápravu.

2. Ak pôvodca znečistenia nie je známy, zodpovedá za jeho odstránenie právnická alebo fyzická osoba, ktorá je užívateľom nehnuteľnosti hraničiacej s verejným priestranstvom.

3. Závady v schodnosti chodníkov prilahlých k nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v zastavanom území a hraničí s cestou alebo miestnou komunikáciou, sú povinní bez prieťahov odstraňovať užívatelia nehnuteľností, pokiaľ tieto závady vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom.

4. Osoby podľa ods. 3 sú povinné odstraňovať znečistenie najmä zametáním, odstraňovaním nečistôt, buriny, náletov, odpadkov a pod. Zakazuje sa zhrňať zmetené nečistoty na miestnu komunikáciu, verejnú zeleň, do kanalizačných vpustí alebo tieto ponechať zhrnuté na chodníkoch alebo ich spaľovať.

5. Osoby podľa ods. 3 sú povinné v zimnom období čistiť chodníky od snehu a poľadovice. Sneh sa musí zhrnúť na okraj chodníka k ceste alebo k miestnej komunikácii. V prípade vytvorenia poľadovice sa musia chodníky posýpať inertným materiálom (piesok, drva). Sneh a ľad z chodníka treba odstrániť tak, aby sa ním nezatarasili priechody cez komunikáciu, kanalizačné vpuste, vchody a vjazdy do budov alebo iných zariadení alebo plochy na manipuláciu s materiálom alebo tovarom.

6. Užívateľ nehnuteľnosti je povinný čistiť prilahlý chodník, ako aj schody v celej šírke na vlastné náklady.

7. Užívatelia nehnuteľností na Námestí... sú povinní zabezpečiť čistenie miestnej komunikácie pre peších v šírke 3 m pozdĺž nehnuteľnosti.

8. Užívatelia nehnuteľností, ktoré v zastavanom území hraničia s cestou alebo miestnou komunikáciou, zodpovedajú za škody, ktorých príčinou boli závady v schodnosti na prilahlých chodníkoch, ktoré vznikli znečistením, poľadovicou alebo snehom a neboli bez prietahov odstránené.

9. Užívateľ nehnuteľnosti je povinný vykonať čistenie chodníka najneskôr do 08.00 hod tak, aby chodci a obyvatelia nehnuteľnosti boli čo najmenej obťažovaní. Chodník a miestnu komunikáciu uvedenú v ods. 3 tohto ustanovenia treba čistiť i cez deň, keď vznikne akútna potreba ich čistenia. V zimnom období musí byť vždy odpratany sneh a námraza musí byť včas odstránená.

10. Ak sa vytvorí na streche alebo odkvape nehnuteľnosti cencúle, užívateľ tejto nehnuteľnosti je povinný vykonať také opatrenia, aby cencúle a ľad zo strechy neohrozovali život alebo zdravie ľudí.

11. V prípade snehovej alebo inej kalamity je povinná fyzická alebo právnická osoba uposlúchnuť výzvu Mesta s určením podmienok pre likvidáciu kalamity v zmysle platných právnych noriem.“

Za nedodržanie, resp. porušenie citovaného ustanovenia napadnutého VZN môže primátor mesta B. uložiť porušiteľovi pokutu do výšky 6 638 €.

Sťažovateľka tvrdí, že v dôsledku vydania napadnutého VZN dochádza k porušovaniu jej v petite sťažnosti označeného základného práva, pričom zdôrazňuje, že

„akékoľvek obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, na základe zákona a za primeranú náhradu“. V súvislosti s týmto tvrdením sťažovateľka argumentuje, že „Mesto B. svojím VZN Mesta B. č. 9/2011 o verejnom poriadku na území mesta B. v platnom znení mi určuje ako vlastníkovi objektu nachádzajúceho sa v meste B. čistiť nehnuteľnosti (chodníky) a zabezpečovať ich zimnú údržbu v stanovenom rozsahu a čase bez nároku na primeranú náhradu a bez toho, aby táto povinnosť vyplývala zo zákona, nakoľko ja nie som vlastníkom predmetnej nehnuteľností (chodníkov), ktoré mám bezodplatne čistiť a udržiavať, resp. opravovať na vlastné náklady a tieto nemám ani v nájme.“.

V nadväznosti na uvedené je sťažovateľka toho názoru, „že Mesto B. vydaným VZN obmedzuje moje základné práva, ktoré vyplývajú z Ústavy SR, keď v rozpore so zákonom i Ústavou SR mi ukladá povinnosť bez primeranej náhrady bezodplatne a na vlastné moje náklady zabezpečovať čistotu a údržbu majetku mesta, resp. tretej osoby, z ktorého konania mne vznikajú finančné náklady, pričom práve z vyššie uvedených predpisov vyplýva, že túto činnosť – starostlivosť o majetok mesta vykonáva mesto prostredníctvom samosprávy“.

Z uvedených dôvodov navrhovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej následne rozhodol týmto nálehom:

„Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok, právo na rovnaký obsah a ochranu tohto vlastníckeho práva upravené v čl. 20 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky je porušené Všeobecne záväzným nariadením Mesta B. č. 9/2011 o verejnom poriadku na území mesta B. v platnom znení. Mesto B. je povinné uhradiť trovy právneho zastúpenia.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej

zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti, zjavne neopodstatnené sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5 ústavy Všeobecne záväzným nariadením mesta B. č. 9/2011 o verejnom poriadku na území mesta B. zo 4. júla 2012.

Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky bolo úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v prvom rade posúdiť, či môže vzhľadom na platnú ústavnú a zákonnú úpravu jeho postupu pri ochrane ústavnosti a z nej vychádzajúcu judikatúru v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy posudzovať jej námietky proti napadnutému VZN, ktorými malo dôjsť podľa jej tvrdenia k porušeniu jej v sťažnosti označeného základného práva.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti môže ísť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 169/2011).

Ústavný súd ďalej uvádza, že podľa čl. 68 ústavy vo veciach územnej samosprávy a na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu zo zákona môže obec (a aj vyšší

územný celok) vydávať všeobecne záväzné nariadenia, ktoré sú jedným z prameňov práva, t. j. právnym predpisom, aj keď s obmedzenou územnou pôsobnosťou vzťahujúcou sa len na územie obce (resp. vyšší územný celok).

Z čl. 127 ods. 2 ústavy vyplýva, že k porušeniu základného práva sťažovateľa môže dôjsť právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, t. j. individuálnymi právnymi aktmi, medzi ktoré nemožno zaradiť všeobecne záväzné nariadenia obcí, ktoré, ak sú vydané či už podľa čl. 68, alebo čl. 71 ods. 2 ústavy, sú normatívnymi právnymi aktmi, t. j. ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený rozhodovať o porušení základných práv fyzických osôb a právnických osôb normatívnymi právnymi aktmi.

Sťažovateľka sa síce domáha v konaní o sťažnosti vyslovenia porušenia svojho základného práva všeobecným záväzným nariadením obce, avšak predmetom konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže byť otázka, ktorú žiada v tomto konaní riešiť. Ústavný súd totiž nemôže v konaní o sťažnosti rozhodnúť, že obec porušila svojím všeobecne záväzným nariadením označené základné právo sťažovateľky. K záveru o porušení čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5 ústavy označeným VZN by ústavný súd mohol dospieť len v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. c) ústavy, a to len za predpokladu, ak o nich nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre predovšetkým zdôrazňuje, že „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ (II. ÚS 66/01, tiež II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07, IV. ÚS 84/2012). Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež opakovane uvádza, že sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa možno brániť len proti porušeniam základných práv individuálnymi, a nie normatívnymi právnymi aktmi. Nemožno preto v konaní o takejto sťažnosti vysloviť, že k porušeniu ústavou garantovaného základného práva došlo priamo ustanovením normatívneho právneho aktu, ale iba jeho konkrétnou aplikáciou (m. m. III. ÚS 18/02, IV. ÚS 306/08, IV. ÚS 318/2011). Ústavný súd ďalej poznamenáva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je viazaný prezumpciou správnosti normatívnych právnych aktov. Na posúdenie ich ústavnosti slúži iný typ konania (konanie o súlade právnych predpisov). Z tohto dôvodu takéto sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, keďže ich zjavná neopodstatnenosť spočíva v rozpore medzi typom konania pred ústavným súdom, ktorý sťažovateľ zvolil, a obsahom sťažnosti (m. m. IV. ÚS 253/08, tiež II. ÚS 40/00, II. ÚS 19/01).

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) považuje za potrebné ešte zdôrazniť, že pri výkone svojej jurisdikcie je tiež viazaný ústavným princípom legality vyjadreným v čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto môže uplatňovať svoje právomoci iba v zákonom a ústavnom rámci, čo sa považuje v podmienkach právneho štátu za *conditio sine qua non* pre akúkoľvek legitímnu činnosť jeho orgánov. Za tohto stavu ústavný súd dospel k záveru, že ani pri zohľadnení požiadavky materiálneho prístupu k ochrane základných práv a slobôd nie sú v danom prípade splnené podmienky na zásadný odklon od jeho doterajšej stabilizovanej judikatúry, ktorá vychádza z ústavnej a zákonnej úpravy, a preto sa nemôže v tomto konaní zaoberať meritórnymi argumentmi sťažovateľky obsiahnutými v jej sťažnosti, hoci nevylučuje, že by za určitých okolností mohli mať ústavnoprávnu relevanciu (m. m. IV. ÚS 306/08).

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní konštatoval, že sťažovateľka sa svojou sťažnosťou podanou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy domáhala vo svojej podstate konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy, a preto jej sťažnosť v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd už o ďalších požiadavkách sťažovateľky nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2012